

عنوان مقاله:

تحلیل نشانه شناسی مفهوم "آیه" در قرآن با کاربست مدل ارتباطی یاکوبسن

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش نامه معارف قرآنی، دوره 14، شماره 52 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

شیرین حمیدی - دانش آموخته گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه آزاد اسلامی قم، قم، ایران

علیرضا قائمی نیا - دانشیار گروه معرفت شناسی، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، قم، ایران

محمدعلی رضایی اصفهانی - استاد گروه علوم قرآن و حدیث جامعه المصطفی العالمیه قم، قم، ایران

خلاصه مقاله:

نشانه‌شناسی دانشی است که به بررسی نظام‌های نشانه‌ای نظیر زبان‌ها می‌پردازد. قرآن کریم نیز به عنوان مجموعه‌ای از نشانه‌های زبانی از این منظر مورد بررسی قرار می‌گیرد. این دانش همانند ابزاری توانمند از طریق ارائه تحلیل‌های ساختاری به فهم دلالت‌های متن یاری می‌رساند. مدل‌های ارتباطی یکی از ارکان‌های مهم در تحلیل‌های زبان‌شناسی به شمار می‌رود. در این میان مدل ارتباطی یاکوبسن یکی از مدل‌های مطرح در حوزه مطالعات نشانه‌شناسی به شمار می‌رود. در این مدل ارتباطی، به بررسی نقش‌های زبانی بر اساس عناصر اصلی تشکیل دهنده ارتباط پرداخته می‌شود. در این پژوهش با رویکرد توصیفی تحلیلی به تحلیل نشانه‌شناختی واژه «آیه» در قرآن در مصادیق نشانه‌های آفاقی، انفسی، معجزه و عبارت زبانی در قالب مدل ارتباطی یاکوبسن پرداخته می‌شود و دلالت‌های آن استخراج می‌گردد. بررسی کارکردهای زبانی واژه «آیه» در مصادیق گوناگون با استفاده از مدل ارتباطی یاکوبسن در نشانه‌شناسی ویژگی‌های مشترکی نظیر جنبه غیبی داشتن، تامل و کارکرد ارجاعی مشترک را برای رمزگان اثبات می‌نماید و دو سطحی بودن (دنیوی و اخروی) نشانه‌ها را به نمایش می‌گذارد.

کلمات کلیدی:

قرآن، نشانه شناسی، آیه، مدل ارتباطی، یاکوبسن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1676851>

